

DEVELOPING THE HAPPY SCHOOL MODEL IN CURRENT SECONDARY SCHOOLS

Nguyen Van Phan

Faculty of Education

Political Academy, Ministry of National Defence

Email: nguyenvanphan58@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-8735-5622>

Article History

Received: 16/02/2026

Reviewed: 05/4/2026

Revised: 10/5/2026

Accepted: 09/6/2026

Released: 30/6/2026

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.p2026.v2.i6.a109>

Abstract:

Developing a happy school model plays a particularly important role in general education schools; because in such schools, students and teachers are guaranteed legitimate rights, are respected, listened to, share their thoughts, and experience democracy and the continuous creation of new knowledge and thinking. The goals and content of developing a happy school model in general education schools can only become a reality when educational management agencies and school principals effectively implement the following measures: Raising awareness and responsibility of stakeholders, especially teachers and students; Training administrators and teachers on the content and process of developing a happy school model; Promoting the leadership and guidance role of relevant agencies and mobilizing forces to support the development of the happy school model in the area; Promoting emulation movements and sustainably maintaining results so that the school truly becomes a happy home for students and teachers, contributing to improving the quality of education and the school's reputation in society.

Keywords: Model; Happy school; Secondary school.

FOS/OECD: 5.03.05; 5.03.06; 5.03.08

DDC: 370; 371.2; 371.5

UDC: 37; 37.06; 37.091.2

1. Giới thiệu

Hồ Chí Minh từng nói: “Vì lợi ích mười năm thì phải trồng cây, vì lợi ích trăm năm thì phải trồng người” (Hồ Chí Minh; 1997). Giá trị, mục tiêu hướng đến của trường học hạnh phúc (THHP) là sự an toàn và hạnh phúc khi đến trường cho cả thầy và trò. Tuy nhiên, hiện nay, trường học đang đứng trước sự xâm nhập của tệ nạn xã hội, ma túy, bạo lực và hành vi lệch chuẩn... không phù hợp với các thiết chế của văn hóa học đường. Những biểu hiện thiếu văn hóa học đường của một bộ phận học sinh, cùng với sự thiếu gương mẫu của một số phụ huynh và người làm giáo dục, đã và đang diễn ra tại một số trường phổ thông hiện nay; tuy không phổ biến nhưng để lại hệ lụy vô cùng lớn, gây tâm lý hoài nghi, mất niềm tin vào giáo dục, làm dãn cách mối quan hệ thầy trò, gia đình và nhà trường, do đó mỗi khi đến trường, cả thầy và trò khó có được sự an vui, hạnh phúc. Vì thế, tiêu chí đầu tiên để phát triển mô hình THHP là tạo ra sự an toàn và hạnh phúc cho cả

thầy và trò; mỗi khi đến trường, họ được dạy, học, sinh hoạt, vui chơi... trong môi trường hạnh phúc, lành mạnh, đậm tính nhân văn, dân chủ, nhất là học sinh đang tuổi trưởng thành có được sự an nhiên trong tâm hồn để tiếp thu tri thức, kỹ năng thầy cô cung cấp, chia sẻ... Vì vậy, phát triển mô hình THHP không chỉ là khát vọng của học sinh và thầy cô giáo, mà còn là thông điệp của mọi công dân, mong muốn các trường phổ thông trên địa bàn sinh sống thực sự đảm bảo về chất lượng giáo dục toàn diện học sinh. Tuy nhiên, để thực hiện khát vọng ấy, các chủ thể, nhất là Ban Giám hiệu nhà trường cần nghiên cứu hiểu rõ những vấn đề lý luận, thực trạng, từ đó tổ chức thực hiện hiệu quả một số biện pháp phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông hiện nay.

2. Tổng quan nghiên cứu vấn đề

Mô hình THHP là vấn đề được một số nhà khoa học quan tâm nghiên cứu dưới góc độ môi trường giáo dục. Trong tác phẩm: “Triết học giáo dục hiện

đại”, tác giả Lương Vị Hùng và Khổng Khang Hoa (Trung Quốc) cho rằng: “Quá trình giáo dục được tạo nên bởi yếu tố: Nhà giáo dục, người được giáo dục và môi trường giáo dục”; và nếu “loại bỏ yếu tố môi trường giáo dục để bàn luận về giáo dục, thì tất yếu sẽ rơi vào luận quần của thuyết máy móc và chủ nghĩa hình thức” (Trần, D.L.; 2020). Họ cũng cho rằng: “Môi trường giáo dục nhà trường như: Việc bố trí lớp học, quan hệ nhóm bạn, mối quan hệ thầy trò, không khí học tập của trường, lớp... có ảnh hưởng trực tiếp, cụ thể và sâu sắc đối với người được giáo dục” (Trần, D.L.; 2020). Tác giả Edward Rây Krisnan (Mission College – Thailand) trong bài viết “Hãy để học sinh học trong bầu không khí ôn ào” đã viết: “... đưa trẻ học rất nhanh trong những năm thơ ấu của cuộc đời, bởi vì thực tế không có ai thực sự dạy em, mà chính bản thân em đóng vai trò tích cực trong việc học tập... Trong hầu hết các trường hợp, trẻ em học cách tư duy trong những môi trường không theo khuôn phép, không nghiêm ngặt và rất linh hoạt ở nhà, ở sân chơi, ở cửa hiệu, trong gia đình... cần tạo ra những môi trường học tập tự do hơn cho các em” (Trần, D.L.; 2020). Tác giả có 10 khuyến nghị cho vấn đề trên gồm: “Chỉ dẫn và tạo phương tiện cho học sinh liên tục tự học thông qua sự khám phá, tư duy cảm xúc; cho phép học sinh ôn ào một cách có ích trong lớp học; hãy để cho học sinh trao đổi các ý tưởng, bận rộn và chìm đắm trong những ý tưởng riêng; hãy tạo bầu không khí vui vẻ trong lớp học; hãy để các em làm việc gì đó và cho phép mắc sai lầm; hãy để học sinh dạy học lẫn nhau, khuyến khích bày tỏ cảm xúc trong quá trình học tập; học sinh là người kích lệ giáo viên và hãy để điều đó xảy ra...” (Trần, D.L.; 2020). Theo các tài liệu (Nguyễn, T.N.L.; 2019), (Đỗ, T.D.; Minh Phong; 2019) cho thấy: Tác giả Nguyễn Thị Ngọc Liên (2019) có bài viết: Các tiêu chí của THHP và vai trò của người quản lý, lãnh đạo nhà trường; tác giả Đỗ Thành Dương có bài viết: “xây dựng “THHP””; tác giả Minh Phong (2019) bàn về: “3 tiêu chí cốt lõi xây dựng THHP”. Các kết quả nghiên cứu trên thể hiện quan điểm tiếp cận hệ thống trong xây dựng THHP, gồm các yếu tố bên trong, bên ngoài; các yếu tố đầu vào - đầu ra và các phân hệ (hệ thống môi trường giáo dục thành phần). Các thành tố cấu trúc này luôn có mối quan hệ tác động qua lại lẫn nhau, hướng tới xây dựng THHP, góp phần thực hiện các mục tiêu giáo dục đặt ra. Tuy nhiên, vấn đề phát triển THHP chủ yếu dừng lại ở xây dựng đề án theo yêu cầu của Sở Giáo dục và Đào tạo; các bài viết về các mô hình THHP trên các báo địa phương, báo mạng còn mang tính đơn lẻ, sáng kiến kinh nghiệm rút ra từ thực tiễn, mức độ học thuật và tính lý luận chưa cao; những yêu cầu cụ thể và biện pháp phát triển mô hình này chưa được luận bàn kỹ lưỡng, thấu đáo, nên tác giả chọn chủ đề này để trao đổi luận bàn, vì vậy kết quả nghiên cứu có ý nghĩa lý luận và thực tiễn trong phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông hiện nay.

3. Cách tiếp cận và phương pháp nghiên cứu

Để nghiên cứu vấn đề, tác giả vận dụng một số tiếp cận nghiên cứu lĩnh vực khoa học xã hội như: Tiếp cận hệ thống, lịch sử - lô gic, phép biện chứng duy vật và tiếp cận thực tiễn trong phân tích, luận giải các thông tin lý luận khoa học giáo dục. Để thu thập thông tin thực tiễn nhằm đánh giá thực trạng vấn đề nghiên cứu, tác giả sử dụng phương pháp trao đổi, phỏng vấn với giáo viên, học sinh, cán bộ quản lý và nghiên cứu báo cáo kinh nghiệm của một số Trường phổ thông trên địa bàn Hà Nội. Đồng thời, để đảm bảo nội dung nghiên cứu đạt kết quả, tác giả phối hợp sử dụng các phương pháp nghiên cứu lý thuyết, phương pháp nghiên cứu thực tiễn và một số phương pháp hỗ trợ khác nhằm làm tăng độ tin cậy của các thông tin khoa học của bài viết.

4. Kết quả nghiên cứu

4.1. Một số vấn đề lý luận về phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông

4.1.1. Quan niệm về phát triển mô hình THHP

Trong tiếng Việt, thuật ngữ “phát triển” thường được hiểu là “biến đổi hoặc làm cho biến đổi từ ít đến nhiều, hẹp đến rộng, thấp đến cao, đơn giản đến phức tạp” (Viện Ngôn ngữ học; 1997). Từ quan niệm đó, có thể hiểu phát triển là quá trình tăng trưởng về số lượng và biến đổi về chất của một sự vật, hiện tượng đã có, đã được xây dựng nhưng chưa hoàn chỉnh, chưa đầy đủ, phải tiếp tục nâng cao để đạt một mục tiêu nào đó. Với thuật ngữ: “THHP”, bao gồm các từ đồng nghĩa: Học đường/nhà trường/trường học, là nơi tiến hành công tác giảng dạy, đào tạo toàn diện hay về một lĩnh vực chuyên môn nào đó cho tập thể học sinh, sinh viên...; hạnh phúc là danh từ chỉ “trạng thái sung sướng vì cảm thấy hoàn toàn đạt được ý nguyện”, còn khi là tính từ thì mang nghĩa “có hạnh phúc, được hưởng hạnh phúc... do vậy, thuật ngữ THHP có thể hiểu là nhà trường mà ở đó người dạy, người học và các chủ thể liên quan khác đều được hưởng hạnh phúc...” (Trần, D.L.; 2020).

Từ nghiên cứu lý luận và thực tiễn, có thể khái quát: Phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông là những tác động có kế hoạch, có tổ chức của các chủ thể trong xây dựng trường phổ thông trở thành ngôi trường có điều kiện vật chất, tinh thần mà trong đó chất lượng giáo dục đào tạo tốt; giáo viên và học sinh có môi trường làm việc và học tập tích cực; là nơi đầy ắp yêu thương, an toàn, tôn trọng, có đạo đức, kỷ luật tốt và đó cũng là mái nhà chung mà mỗi ngày họ đến trường là một niềm hạnh phúc. Từ quan niệm trên có thể hiểu, chủ thể xây dựng môi trường giáo dục theo định hướng THHP ở trường trung học phổ thông chính là toàn bộ cán bộ, giáo viên, học sinh và nhân viên nhà trường, dưới sự lãnh đạo, chỉ đạo của Ban Giám hiệu nhà trường, trong đó đội ngũ giáo viên và các tập thể học sinh làm nòng cốt.

4.1.2. Vai trò, mục tiêu, nội dung và cách thức phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông

Phát triển mô hình THHP có vai trò đặc biệt quan trọng trong nhà trường phổ thông, giúp trò và thầy được đảm bảo quyền lợi chính đáng, được tôn trọng, lắng nghe, chia sẻ, dân chủ, tri thức, tư duy mới không ngừng được sáng tạo; nó xứng đáng là ngôi nhà, tổ ấm thứ hai của họ. Tại nhà trường phổ thông, các giá trị yêu thương, quan tâm, sẻ chia được thực hiện; đây là nơi nâng niu, chấp cánh ước mơ, khát vọng vì sự tiến bộ của giáo viên và học sinh.

Mục tiêu phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông hiện nay là xây dựng trường thực sự trở thành mái nhà chung, an toàn và hạnh phúc cho cả giáo viên và học sinh. Học sinh đến trường được tự do thể hiện tư duy, năng lực cá nhân và kỹ năng sáng tạo theo lứa tuổi, được yêu thương, bảo vệ và đối xử công bằng trong tiếp nhận tri thức nhân loại để tự tin bước vào đời, trở thành công dân hữu ích. Để thực hiện mục tiêu trên, nhà trường không thể tự thân vận động, mà cần có sự kiên trì, nỗ lực, sự quyết tâm của ngành Giáo dục cùng sự chung tay góp sức của xã hội. Mô hình THHP là thông điệp của xã hội hiện đại; do vậy, phát triển mô hình THHP tại trường phổ thông hiện nay là khát vọng cháy bỏng của học sinh, thầy cô và của nhân dân.

Nội dung phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông, bao gồm: “phát triển nguồn lực vật chất và tinh thần đảm bảo và đáp ứng nhu cầu dạy - học của thầy và trò; hướng tới các chuẩn mực giá trị đạo đức và văn hóa ứng xử trong quan hệ thầy và trò, trò với trò, quan hệ đồng nghiệp và thầy cô với phụ huynh học sinh theo tiêu chí THHP...” (Trần, D.L.; 2020). Phát triển nguồn lực vật chất theo mô hình THHP, các trường phổ thông cần xây dựng với không gian lớp học đa dạng, phong phú, bàn ghế đầy đủ, cơ động và linh hoạt, phương tiện phục vụ học tập đầy đủ và hoạt động tốt. Các tài liệu học tập được cung cấp theo yêu cầu, thư viện được đặt nơi thuận tiện, sắp xếp, lưu trữ, bảo quản tài liệu có hiệu quả. Có hội trường, hệ thống âm thanh, ánh sáng, phòng màn, bàn ghế để tổ chức hội họp, học tập cộng đồng, sinh hoạt câu lạc bộ và các hoạt động giao lưu văn hóa văn nghệ. Có khu tập luyện thể thao với các thiết bị, dụng cụ tối thiểu cho hoạt động TDTT đảm bảo yêu cầu về an toàn... Về phát triển giá trị tinh thần theo mô hình THHP, các trường phổ thông cần hướng tới các chuẩn mực giá trị đạo đức và văn hóa ứng xử; đây là nội dung hết sức quan trọng nhằm phát triển môi trường tinh thần, nhất là văn hóa ứng xử giữa thầy - thầy, trò - trò, thầy - trò... theo các giá trị văn hóa truyền thống của dân tộc như tôn sư trọng đạo, kính trên nhường dưới, tạo nét tốt đẹp trong văn hóa học đường của THHP; đồng thời, gắn với xây dựng văn hóa nhà trường, mối quan hệ với gia đình và xã hội... Việc thực hiện tốt nội dung phát triển mô hình THHP về vật chất và tinh thần, sẽ tạo cơ hội cho giáo viên - học sinh đổi mới và ứng xử các tình huống sư phạm phù hợp, duy trì mối quan hệ tích cực; đảm bảo hoạt động giáo dục, hợp tác, sáng tạo và cảm thấy hạnh phúc mỗi

khi đến trường.

Cách thức phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông, thường được thực hiện thông qua một số con đường chủ yếu sau: (1) Tổ chức các hoạt động dạy học và giáo dục học sinh là con đường cơ bản của mỗi nhà trường, giáo viên có nhiệm vụ tổ chức, điều khiển học sinh thực hiện hoạt động học tập, rèn luyện theo mô hình THHP nhằm hướng đến phát triển toàn diện nhân cách; (2) Thông qua xây dựng văn hóa học đường nhằm phát triển và hoàn thiện nếp sống văn hóa, hướng vào mục tiêu giáo dục nhân cách giáo viên và học sinh; loại bỏ ảnh hưởng tiêu cực, phản văn hóa xâm nhập vào nhà trường; (3) Thông qua thiết lập mối quan hệ gắn bó giữa thầy cô với gia đình học sinh, giữa nhà trường và xã hội nhằm huy động họ tham gia có trách nhiệm, đóng góp phát triển mô hình THHP tại trường phổ thông trên địa bàn.

Mục tiêu, nội dung và con đường phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông chỉ có thể được thực hiện, trở thành hiện thực khi cơ quan quản lý giáo dục các cấp vào cuộc. Cùng với sự đồng lòng, quyết tâm của Ban Giám hiệu, tập thể giáo viên và học sinh, mà trực tiếp là Hiệu trưởng trong tổ chức, chỉ đạo, kiểm soát và triển khai thực hiện toàn bộ nội dung phát triển mô hình THHP tại nhà trường. Tuy nhiên, phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông chịu sự tác động, ảnh hưởng của yếu tố bên trong và bên ngoài nhà trường như: năng lực quản lý và phong cách lãnh đạo của Hiệu trưởng; tinh thần tham gia của cán bộ, giáo viên và học sinh; môi trường nhà trường; bối cảnh đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục và đào tạo; sự quan tâm chỉ đạo của ngành Giáo dục và sự phối hợp của các đoàn thể địa phương; nhận thức của xã hội về mô hình THHP và cơ chế, chính sách, đầu tư...

4.2. Thực trạng phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông hiện nay

Những năm qua, các trường phổ thông tại các địa phương đã quán triệt và triển khai thực hiện sự chỉ đạo về “Nhân rộng mô hình THHP” của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Sở Giáo dục và Đào tạo của địa phương (Hải Bình; 2019). Ban Giám hiệu và đội ngũ giáo viên các trường phổ thông đã nhận thức đúng tầm quan trọng của phát triển mô hình THHP; nắm vững mục tiêu, từ đó triển khai thực hiện nội dung phát triển THHP. Đồng thời, quá trình phát triển mô hình THHP, các trường phổ thông nhận được sự đồng lòng của nhiều lực lượng, nên khá thuận lợi, đạt kết quả bước đầu và được Sở Giáo dục và Đào tạo thừa nhận, đánh giá cao.

Tuy nhiên, từ kết quả trao đổi với một số giáo viên, học sinh, cán bộ quản lý và nghiên cứu báo cáo tổng kết kinh nghiệm của một số trường phổ thông trên địa bàn Hà Nội cho thấy, quá trình phát triển nhân rộng mô hình THHP tại một số địa phương còn không ít khó khăn, hạn chế, nhất là kinh nghiệm, năng lực của cán bộ quản lý và giáo viên trong

ngiên cứu nắm vững mục tiêu, nội dung, cách thức phát triển THHP; sự gia tăng nhanh chóng tỷ lệ học sinh/lớp tại một số trường có uy tín lâu đời; hiện tượng vi phạm văn hóa học đường ít nhiều vẫn diễn ra... tạo áp lực không nhỏ cho quá trình phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông trên địa bàn. Hệ quả là còn khá nhiều trường phổ thông, nhất là bậc tiểu học và trung học cơ sở thuộc địa bàn miền núi, vùng khó khăn... chưa thực sự đảm bảo chất lượng giáo dục toàn diện nhân cách học sinh như một số trường tại các đô thị lớn.

Ngày nay, đất nước đang ở thời kỳ vươn mình, với con người hiện đại; và các trường phổ thông thực sự là nơi nâng niu, chắp cánh ước mơ, khát vọng vì sự nghiệp giáo dục học sinh trở thành chủ nhân tương lai, “công dân toàn cầu” trong kỷ nguyên phát triển thịnh vượng. Vì vậy, việc phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông hiện nay là khát vọng cháy bỏng không chỉ của học sinh, thầy cô giáo, mà của cả hệ thống chính trị và toàn dân. Tuy nhiên, để mục tiêu đó trở thành hiện thực, đáp ứng khát vọng của toàn dân, đòi hỏi các chủ thể tại các trường phổ thông cần nghiên cứu nắm vững lý luận, hiểu rõ cụ thể các hạn chế, từ đó vận dụng hiệu quả các biện pháp phát triển mô hình THHP tại nhà trường.

4.3. Một số biện pháp phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông hiện nay

4.3.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của chủ thể tại trường phổ thông trong xây dựng “Trường học - Thầy Cô và Học sinh hạnh phúc”.

Đây là biện pháp quan trọng hàng đầu; bởi nó tạo động lực tự thân, tinh thần tự giác và phát huy nội lực của chủ thể trực tiếp trong phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông, đó là cán bộ quản lý, giáo viên, học sinh. Ở đâu các chủ thể nhận thức đúng về sự cần thiết và có trách nhiệm cao, thì ở đó kết quả phát triển mô hình THHP tốt hơn, đồng đều hơn, đáp ứng mục tiêu mong muốn. Để nâng cao nhận thức và trách nhiệm của các chủ thể, nhà trường cần thực hiện một số nội dung như: Trước hết, cán bộ quản lý cần nhận thức rõ chức năng, nhiệm vụ trong triển khai phát triển mô hình THHP; tham mưu cho cấp trên về chủ trương, biện pháp để tạo cơ chế liên thông trong phát triển mô hình này. Giáo dục, động viên giáo viên và học sinh nhận thức rõ tầm quan trọng của phát triển mô hình THHP, đây là đòi hỏi cấp bách của công cuộc đổi mới giáo dục hiện nay. Cần coi trọng giáo dục tư tưởng chính trị, bồi dưỡng tình cảm nghề nghiệp, giúp giáo viên hiểu rõ ý nghĩa sự cần thiết và đề cao trách nhiệm trong phát triển mô hình THHP; quán triệt các văn bản của Nhà nước, của ngành, của địa phương và nhà trường về mô hình này, làm cho mỗi cán bộ quản lý, giáo viên ngoài chức trách, còn phải là tấm gương mẫu mực, tuyên truyền viên tích cực về phát triển mô hình THHP. Thực hiện nghiêm túc Chỉ thị số 06/CT-TW của Bộ Chính trị về tổ chức cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh” và “Nói không với tiêu cực trong thi cử và

bệnh thành tích trong giáo dục, với vi phạm đạo đức nhà giáo và tình trạng học sinh không đạt chuẩn lên lớp” (Bộ Giáo dục và Đào tạo; 2019). Tuyên truyền các mục tiêu, nội dung và cách thức phát triển mô hình THHP; phối hợp giữa nhà trường với các lực lượng trong giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm của các chủ thể trong xây dựng “Trường học - Thầy Cô và Học sinh hạnh phúc”. Tuy nhiên, hiệu quả thực hiện biện pháp này phụ thuộc vào nguồn lực đảm bảo cho giáo dục nâng cao nhận thức, trách nhiệm của mọi lực lượng trong và ngoài nhà trường cùng tham gia.

4.3.2. Tập trung bồi dưỡng cán bộ quản lý và giáo viên về nội dung, quy trình phát triển nhà trường thành “ngôi nhà hạnh phúc”.

Biện pháp này có vai trò hết sức quan trọng, vì mục tiêu nhằm hướng đến giúp cán bộ và giáo viên các trường phổ thông hiểu rõ quy trình và thực hiện hiệu quả nội dung phát triển nhà trường thành “ngôi nhà hạnh phúc”. Để đạt mục tiêu đó, các trường cần thực hiện một số nội dung như khảo sát nhu cầu của cán bộ và giáo viên để đánh giá thực trạng nhận thức, hiểu biết của họ về nội dung, quy trình phát triển mô hình THHP ở mức độ nào; từ đó, xây dựng kế hoạch, xác định nội dung bồi dưỡng phù hợp và tổ chức triển khai thực hiện. Theo dõi việc học tập thường xuyên; tạo điều kiện thuận lợi cho cán bộ, giáo viên thực hiện bồi dưỡng như có hệ thống tài liệu, trang thiết bị, tạo môi trường học tập, giao lưu, tham quan học hỏi để họ nâng cao nhận thức về nội dung và quy trình các bước thực hiện trong phát triển mô hình THHP.

Nội dung bồi dưỡng cán bộ quản lý và giáo viên trong xây dựng THHP gồm: quy trình các bước phát triển mô hình THHP, các chuyên đề tập huấn của Bộ Giáo dục và Đào tạo và Sở Giáo dục và Đào tạo về xây dựng THHP. Từng nhà trường cần tổ chức triển khai hoạt động bồi dưỡng đa dạng, phù hợp thực tế, nhằm thúc đẩy tiến trình xây dựng THHP. Dựa vào nội dung tập huấn để chuẩn bị tài liệu, thời gian, địa điểm; xác định cách thức tổ chức thực hiện hiệu quả; và các trường nên biên tập tài liệu phù hợp đặc điểm nhà trường. Giảng viên là Hiệu trưởng, Phó Hiệu trưởng và giáo viên cốt cán được tập huấn do Bộ Giáo dục và Đào tạo và Sở Giáo dục và Đào tạo tổ chức. Học viên nhận thức đúng đắn về việc học tập bồi dưỡng và luôn nêu cao tinh thần trách nhiệm, nỗ lực cố gắng tham gia đầy đủ các chuyên đề bồi dưỡng...

4.3.3. Phát huy vai trò chỉ đạo, hướng dẫn của cơ quan chức năng trong phát triển mô hình THHP trên địa bàn.

Biện pháp này nhằm giúp Ban Giám hiệu các trường phổ thông triển khai xây dựng, phát triển mô hình THHP; vì đây là mô hình mới chưa có nhiều văn bản hướng dẫn, do đó việc thực hiện biện pháp càng cần thiết. Để thực hiện biện pháp, cần thực hiện tốt một số nội dung như: Phát huy vai trò chỉ đạo, hướng dẫn của cơ quan chức năng trong nghiên

cứu, xây dựng và ban hành văn bản chỉ đạo, hướng dẫn phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông trên địa bàn. Tổ chức tuyên truyền, bồi dưỡng nhận thức cho cán bộ quản lý, giáo viên về tầm quan trọng và sự cần thiết phát triển mô hình THHP đến chất lượng giáo dục học sinh của nhà trường; và được thực hiện thông qua sinh hoạt chuyên môn và hội nghị của các tổ chức, đoàn thể chính trị - xã hội nhằm thống nhất mục tiêu, kế hoạch phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông trên địa bàn đạt kết quả tốt. Để thực hiện tốt vai trò này, Sở Giáo dục và Đào tạo cần nghiên cứu văn bản của Bộ Giáo dục và Đào tạo và chính quyền địa phương về phát triển mô hình THHP. Từ đó, hoàn thiện các văn bản đề chủ động hướng dẫn các trường hoàn thiện mục tiêu, nội dung, cách thức phát triển mô hình THHP. Chú trọng bồi dưỡng thường xuyên về kiến thức chuyên môn cho giáo viên; phổ biến các văn bản của ngành giáo dục về hướng dẫn, yêu cầu và các tiêu chí THHP, giúp nhà trường có căn cứ để cụ thể hóa thành các tiêu chí phù hợp điều kiện kinh tế, văn hóa, xã hội của địa phương và đặc điểm nhà trường. Chỉ đạo các trường đẩy mạnh xã hội hóa trong phát triển mô hình THHP; triển khai hoạt động đảm bảo chất lượng giáo dục theo quy chuẩn để hình thành văn hóa chất lượng trong nhà trường.

Thực hiện biện pháp này phụ thuộc vào các điều kiện như: năng lực và tinh thần trách nhiệm của Hiệu trưởng; Giám đốc Sở Giáo dục và Đào tạo phải coi sự chỉ đạo hướng dẫn các nhà trường phát triển mô hình THHP là việc làm thường xuyên, liên tục ở mọi thời điểm. Nhất là, cần có đủ nguồn nhân lực với tinh thần trách nhiệm cao, đáp ứng yêu cầu về năng lực, phẩm chất theo chuẩn nghề nghiệp được Bộ Giáo dục và Đào tạo ban hành, có kinh nghiệm trong chỉ đạo và tham mưu, hướng dẫn quá trình phát triển mô hình THHP tại trường phổ thông trên địa bàn.

4.3.4. Huy động doanh nghiệp, tổ chức, đoàn thể và gia đình học sinh tham gia hỗ trợ phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông trên địa bàn.

Biện pháp này có ý nghĩa hết sức quan trọng, bởi mặc dù phát triển mô hình THHP là mục tiêu, nhiệm vụ của nhà trường, song nếu huy động được sự hỗ trợ về vật chất và tinh thần từ các doanh nghiệp, tổ chức, đoàn thể và gia đình học sinh, sẽ tiếp thêm sức mạnh cho nhà trường đạt tới mục tiêu xác định. Để thực hiện mục tiêu đó, các trường cần thực hiện một số nội dung như: Ban Giám hiệu cần bàn bạc với lãnh đạo các doanh nghiệp, tổ chức, đoàn thể và chính quyền địa phương để xây dựng kế hoạch cụ thể, chi tiết về nhu cầu cơ sở vật chất, thiết bị kỹ thuật và tài chính phục vụ phát triển mô hình THHP để đầu tư, hỗ trợ. Cơ sở vật chất, kỹ thuật hỗ trợ cho nhà trường cần bảo đảm đồng bộ và hiện đại, phục vụ hiệu quả phát triển mô hình THHP. Ban Giám hiệu các trường lập kế hoạch dự trù kinh phí đề nghị doanh nghiệp, tổ chức và các đoàn thể hỗ trợ cho nhà trường để đầu tư, sửa chữa và nâng cấp phòng

học ngoại ngữ, phòng thí nghiệm - thực hành, công nghệ thông tin, thư viện, hệ thống phòng làm việc, công trình thể dục thể thao, sinh hoạt văn hóa, nghệ thuật... đáp ứng yêu cầu, tiêu chí của THHP; phổ biến, hướng dẫn cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh thực hiện sử dụng an toàn, tiết kiệm, hiệu quả. Việc huy động các nguồn lực xã hội tham gia hỗ trợ phát triển mô hình THHP cần phù hợp với sự phát triển kinh tế - văn hóa, xã hội của địa phương và mục tiêu phát triển mô hình này trên địa bàn. Tăng cường quảng bá các giá trị của mô hình THHP đem lại cho địa phương và xã hội khi chúng đáp ứng yêu cầu và tiêu chí; tạo điều kiện để các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước hỗ trợ để phát triển mô hình này trên địa bàn trên tinh thần tự nguyện, hảo tâm không áp đặt và ép buộc.

Đồng thời, có thể huy động cha mẹ học sinh chia sẻ trách nhiệm, hỗ trợ về mặt tinh thần trong phát triển mô hình THHP. Trước hết, cha mẹ học sinh cần xây dựng văn hóa gia đình, tạo môi trường thuận lợi cho phát triển toàn diện về đạo đức, trí tuệ, thể chất, thẩm mỹ cho học sinh; cần xây dựng mối quan hệ tích cực với nhà trường để tạo sự liên thông trong giáo dục học sinh. Năm thông tin đầy đủ về nhà trường, tình hình học tập và rèn luyện của con mình thông qua giáo viên chủ nhiệm; không nên tạo áp lực cho giáo viên qua kết quả học tập, rèn luyện của học sinh. Khi nhập học, cha mẹ học sinh cần gương mẫu trong gia đình và ngoài xã hội; đồng thời, quan tâm tạo điều kiện thuận lợi để giúp con em rèn luyện nề nếp học tập, vệ sinh, mua sắm đồ dùng đầy đủ, có kỹ năng tự chăm sóc, tự bảo vệ; phát huy mặt tích cực của học sinh và phối hợp cùng nhà trường duy trì mối liên hệ chặt chẽ trong phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông. Việc huy động hiệu quả ít hay nhiều các doanh nghiệp, tổ chức, đoàn thể và gia đình học sinh tham gia hỗ trợ, cùng chia sẻ trách nhiệm trong phát triển mô hình THHP phụ thuộc vào năng lực của Hiệu trưởng và cán bộ quản lý trong phát triển mô hình THHP trên địa bàn.

4.3.5. Đẩy mạnh phong trào thi đua và duy trì bền vững kết quả để nhà trường thực sự là “ngôi nhà hạnh phúc” của học sinh, giáo viên.

Biện pháp nhằm giúp cán bộ quản lý, giáo viên và học sinh các trường phổ thông trên địa bàn tích cực, hăng hái thi đua lập thành tích và duy trì bền vững kết quả đạt được trong phát triển mô hình THHP tại các trường, tránh “đầu voi đuôi chuột”. Để thực hiện mục tiêu đó, trong đây mạnh phong trào thi đua, các trường phổ thông cần bám sát các tiêu chí mô hình THHP. Hiệu trưởng nhà trường cần xác định rõ tầm quan trọng, nội dung phong trào thi đua; coi nó là đòn bẩy kích thích và phát huy tính chủ động, tích cực và sáng tạo của cán bộ, giáo viên và học sinh trong phát triển mô hình THHP tại nhà trường. Để đẩy mạnh phong trào thi đua “Trường học - Thầy Cô và Học sinh hạnh phúc”, các trường cần gắn với triển khai thực hiện Chỉ thị số 35 - CT/TW của Bộ Chính trị về đổi mới công tác thi đua, khen thưởng

phù hợp với điều kiện lao động và cơ chế quản lý mới của Bộ Giáo dục và Đào tạo (Nguyễn, T.N.L.; 2019). Đồng thời, gắn với các phong trào thi đua: “Mỗi thầy, cô giáo là một tấm gương đạo đức, tự học và sáng tạo”; “Dân chủ - Kỷ cương - Tình thương - Trách nhiệm”; “Đổi mới, sáng tạo trong dạy và học” (Nguyễn, T.N.L.; 2019).

Trong các phong trào thi đua, cần lấy tiêu chí: Trường học không có hiện tượng vi phạm đạo đức là tiêu chí chính; và khuyến khích sưu tầm, xây dựng Video Clip, phim ngắn về ứng xử sư phạm, các câu chuyện về đạo đức học đường, về truyền thống “tôn sư, trọng đạo”, văn hóa ứng xử... Từ đó, tuyên truyền tấm gương điển hình về thầy mẫu mực, trò chăm ngoan... trên cổng thông tin điện tử của trường và của ngành bằng hình thức thích hợp, sinh động. Vận động các nhà giáo tham gia Cuộc thi: “Thầy cô trong mắt em” và “Khi thầy cô thay đổi” (Nguyễn, T.N.L.; 2019) nhằm tạo động lực, khích lệ giáo viên rèn luyện, nâng cao tinh thần trách nhiệm, tình yêu thương, phẩm chất đạo đức nhà giáo, có cơ hội thể hiện bản thân trong ứng xử và tác phong sư phạm chuẩn mực. Việc đẩy mạnh và duy trì thường xuyên các phong trào thi đua bao giờ cũng đem lại kết quả tích cực trong phát triển mô hình THHP. Song, quan trọng hơn là các trường cần duy trì bền vững kết quả đó, để trường luôn là lá cờ đầu của ngành về chất lượng giáo dục học sinh, lan tỏa uy tín trong xã hội, thu hút nhiều học sinh ưu tú trên địa bàn đến học tập, rèn luyện.

Đồng thời, để duy trì bền vững kết quả phát triển mô hình THHP, đòi hỏi Ban Giám hiệu nhà trường cần thường xuyên kiểm soát, phát hiện những sai sót trong nhận thức, thái độ và hành vi của mọi thành viên, nhất là giáo viên và học sinh, từ đó điều chỉnh uốn nắn; tuy nhiên, phải phù hợp với điều kiện cụ thể của từng nhà trường và gắn với đánh giá kết quả dạy - học từng tháng, học kỳ và năm học. Để thực hiện biện pháp này, các trường phổ thông cần có các điều kiện như xây dựng kế hoạch cụ thể, chặt chẽ, khoa học, phù hợp với điều kiện, đặc điểm của nhà trường; và được cán bộ, giáo viên và học sinh đồng lòng ủng hộ. Đồng thời, có đủ các nguồn nhân lực, vật lực và tài lực để biến mục tiêu, nội dung đầy mạnh phong trào thi đua và duy trì bền vững kết quả đạt được của nhà trường trở thành hiện thực trên thực tế phát triển mô hình THHP.

5. Bàn luận

Kết quả nghiên cứu về phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông hiện nay thể hiện trong

bài viết mới là bước đầu làm rõ quan niệm về mô hình THHP, vai trò, mục tiêu, nội dung, cách thức phát triển mô hình THHP và khái quát vài nét về thực trạng phát triển mô hình này tại các trường phổ thông hiện nay. Từ đó, nội dung bài viết tập trung chủ yếu đề xuất và phân tích một số biện pháp phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông giúp các trường nghiên cứu vận dụng. Tuy nhiên, để mô hình THHP được phát triển và triển khai phổ biến rộng rãi tại các trường phổ thông trên cả nước sẽ còn nhiều vấn đề lý luận cần được các chuyên gia, nhà khoa học luận bàn kỹ lưỡng. Đó là, việc phân cấp trong quản lý phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông; các thiết chế cần thiết, tiêu chí cụ thể của mô hình này, yêu cầu đạt được; đặc biệt là việc đảm bảo các nguồn lực đáp ứng nhu cầu phát triển mô hình THHP tại trường phổ thông ở các vùng miền khác nhau trên địa bàn cả nước hiện nay. Những vấn đề trên được xem xét, nghiên cứu, tháo gỡ sẽ tạo thuận lợi cho các trường phổ thông vận dụng trong thực tiễn, góp phần phát triển nhà trường thành “ngôi nhà hạnh phúc” của giáo viên - học sinh, nâng cao chất lượng giáo dục nguồn nhân lực tương lai cho đất nước trong kỷ nguyên mới.

6. Kết luận

Phát triển mô hình THHP không chỉ là khát vọng cháy bỏng của học sinh và thầy cô giáo, mà còn là thông điệp và khát vọng của mọi công dân. Do vậy, phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông hiện nay nhằm mục tiêu hướng đến đảm bảo chất lượng giáo dục toàn diện học sinh của nhà trường. Tuy nhiên, để thực hiện mục tiêu đó, các chủ thể cần hiểu rõ những vấn đề lý luận và thực trạng phát triển THHP của nhà trường; từ đó, tổ chức triển khai thực hiện hiệu quả các biện pháp từ nâng cao nhận thức, trách nhiệm thành hành động của chủ thể; nhất là cán bộ quản lý, đội ngũ giáo viên và học sinh, đến duy trì bền vững kết quả đạt được để nhà trường thực sự là “ngôi nhà hạnh phúc” của thầy và trò. Các biện pháp phát triển mô hình THHP quan hệ biện chứng, gắn bó chặt chẽ và tương tác nhau; thực hiện tốt hoặc chưa tốt biện pháp nào đó sẽ thúc đẩy, hoặc kìm hãm phát triển mô hình THHP tại các trường phổ thông. Do vậy, trong nhận thức và hành động, các chủ thể cần vận dụng đồng bộ, tránh tuyệt đối hóa, hoặc xem nhẹ biện pháp nào nhằm phát triển mô hình THHP thành công, đáp ứng khát vọng của học sinh, thầy cô giáo và nhân dân, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và uy tín của nhà trường trong xã hội.

Tài liệu tham khảo

- Bộ Giáo dục và Đào tạo: “*Triển khai Kế hoạch nâng cao năng lực ứng xử sư phạm, đạo đức nhà giáo vì một trường học hạnh phúc*”. Hà Nội, 2019.
- Đỗ, T.D. Để xây dựng “trường học hạnh phúc”. <https://giaoducthoidai.vn/de-xay-dung-truong-hoc-hanh-phuc-3830008.html>
- Hải Bình: “*Hà Nội sẽ nhân rộng mô hình trường học hạnh phúc*”. Báo điện tử Giáo dục thời đại. VN 2019.
- Hồ Chí Minh: “*Vấn đề về giáo dục*”. Nxb. Giáo dục, Hà Nội, 1997.
- Minh Phong (2019). *3 tiêu chí cốt lõi xây dựng trường học hạnh phúc*. <https://giaoducthoidai.vn/3-tieu-chi-cot-loi-xay-dung-truong-hoc-hanh-phuc-3791875.html>
- Nguyễn, Q. T. *Khẩu hiệu giáo dục “Tất cả vì học sinh thân yêu và vấn đề kiến tạo trường học hạnh phúc”*. Kỷ yếu Hội thảo khoa học: Quản lý và lãnh đạo nhà trường hướng tới xây dựng trường học hạnh phúc, ĐHSP Hà Nội, 2019.
- Nguyễn, T. N. L. (2019). *Các tiêu chí của trường học hạnh phúc và vai trò của người quản lý, lãnh đạo nhà trường*. Kỷ yếu Hội thảo khoa học: Quản lý và lãnh đạo nhà trường hướng tới xây dựng trường học hạnh phúc, Khoa Quản lý giáo dục, ĐHSP Hà Nội, 2019.
- Trần, D. L. (2020). “*Mục tiêu giáo dục phổ thông gắn với xây dựng trường học hạnh phúc – Nhìn từ thực tiễn giáo dục Việt Nam*”. Tạp chí khoa học Trường Đại học Thủ Đô Hà Nội, số 45 tháng 10/2020, tr 113 - tr 121.
- Vĩnh Hà: “*Các nước làm gì để học trò hạnh phúc*”. Báo điện tử Tuổi trẻ. VN 2019.
- Viện Ngôn ngữ học *Từ điển Tiếng Việt* (Chủ biên Hoàng Phê). Nxb. Đà Nẵng, Trung tâm từ điển học, Hà Nội – Đà Nẵng 1997, tr.743.

PHÁT TRIỂN MÔ HÌNH TRƯỜNG HỌC HẠNH PHÚC TẠI CÁC TRƯỜNG PHỔ THÔNG HIỆN NAY

Nguyễn Văn Phan

Khoa Sư phạm Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng

Email: nguyenvanphan58@gmail.com

ORCID iD: <https://orcid.org/0009-0006-8735-5622>

Lịch sử bài báo

Ngày nhận bài: 16/02/2026

Ngày phản biện: 05/4/2026

Ngày tác giả sửa: 10/5/2026

Ngày duyệt đăng: 09/6/2026

Ngày phát hành: 30/6/2026

DOI: <https://doi.org/10.64223/tvj.p2026.v2.i6.a109>

Tóm tắt:

Phát triển mô hình trường học hạnh phúc (THHP), có vai trò đặc biệt quan trọng trong nhà trường phổ thông; bởi tại ngôi trường này, trò và thầy được đảm bảo quyền lợi chính đáng, được tôn trọng, lắng nghe, chia sẻ, dân chủ và tri thức, tư duy mới không ngừng được sáng tạo. Mục tiêu, nội dung phát triển mô hình trường học hạnh phúc (THHP) tại các trường phổ thông chỉ có thể trở thành hiện thực khi cơ quan quản lý giáo dục và Ban Giám hiệu các trường thực hiện hiệu quả các biện pháp: Nâng cao nhận thức, trách nhiệm của chủ thể, nhất là thầy và trò; Bồi dưỡng nội dung và quy trình phát triển mô hình trường học hạnh phúc (THHP) cho cán bộ quản lý và giáo viên; Phát huy vai trò chỉ đạo, hướng dẫn của cơ quan chức năng và huy động lực lượng tham gia hỗ trợ phát triển mô hình trường học hạnh phúc (THHP) trên địa bàn; Đẩy mạnh phong trào thi đua và duy trì bền vững kết quả để nhà trường thực sự là ngôi nhà hạnh phúc của học sinh, giáo viên, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục và uy tín của nhà trường trong xã hội.

Từ khóa: Mô hình; Trường học hạnh phúc; Trường phổ thông.

FOS/OECD: 5.03.05; 5.03.06; 5.03.08

DDC: 370; 371.2; 371.5

UDC: 37; 37.06; 37.091.2